

Livets spröda helighet

Döden har kommit oss mycket närmare under denna coronatid. Dagligen får vi höra hur många smittade som har avlidit. En dag hade DN tio sidor med dödsannonser. Samtidigt vet vi att det flesta i de mest drabbade invandrargrupperna aldrig skulle drömma om att sätta in en sådan dödsannons. Vi känner nästan alla till någon i vår närhet som har drabbats av corona och kanske också någon som har avlidit. Hur påverkas vi då av att leva i dödens närhet? Som kristna måste vi stärka vår tro på honom som är livets Herre och har öppnat vägen till den eviga härligheten för oss. Vi måste göra allt vad vi kan i Jesu efterföljd för att hjälpa och bistå dem som drabbats genom att visa vår omsorg och be för dem. Vi vet att många gamla är i farozonen. Vi sörjer över att vårt samhälle inte har kunnat skydda många av dem som finns på våra äldreboenden. Samtidigt är vi tacksamma för att inga har dött i corona på våra tre katolska äldreboenden i Storstockholm. Ändå måste vi alla ställa oss frågan: vad skulle vi kunna göra mer för att skydda och bistå alla äldre som nu känner sig övergivna och utsatta? Det gäller inte minst våra församlingar. Flera församlingar försöker hålla kontakt med dem som inte kan komma till kyrkan på olika sätt, både genom telefonsamtal och hjälp med inköp. Men mycket mer skulle kunna göras både från samhällets och kyrkornas sida. För var och en av oss borde det vara en samvetsfråga: vad kan *jag* göra. De gamla har försummats i så många avseenden under en lång tid och nu upptäcker man vidden av detta missförhållande. Som kristna har vi både ett personligt ansvar att göra vad vi kan för våra äldre och också ett politiskt ansvar att verka för bättre förhållanden för dem. De äldre och sköra måste få en hedersplats och vördas för sin ålders och vishets skull. Vi måste växa i kärlek till dem och göra livet bättre för dem. Vi måste ge röst åt dem som inte hörs och syns.

Det förs just nu en diskussion om hur vården av äldre coronasjuka har fungerat. Vissa påstår att det är så illa att man kan tala om eutanasi i stor skala. Från Respekts sida har man avvisat en så generaliserande utsaga. Det är missvisande att blanda ihop dödshjälp med palliativ vård. Finns det konkreta bevis på dödshjälp måste det naturligtvis påtalas, beivras och sakföras. Livets okränkbara värdighet och helighet måste försvaras. Det är sant att vissa äldre med svåra symptom inte får all den specialistbehandling som kan förlänga livet en viss tid, men då skulle utsätta dem för ett utdraget och plågsamt lidande. Man har också velat misstänkliggöra den palliativa vården som sådan. Behandlingsbegränsning kan inte likställas med dödshjälp. Syftet är det avgörande. För dem som inte är specialister på området är det ibland svårt att bedöma från fall till fall vad som är bäst. Kyrkan tar alltid avstånd från dödshjälp. Samtidigt är man inte förpliktad att förlänga livet med alla tänkbara livsuppehållande medel som står till förfogande. Ibland kan det vara bättre för en svårt sjuk äldre, skröplig människa

att få slippa en behandling som skulle kunna ge henne lite längre tid att leva, men då under svår smärta. Ibland vill man bara dö på vanligt, naturligt sätt och låta livet ebba ut av sig självt.

Många yngre människor har det svårt just nu. Den psykiska ohälsan bland yngre var redan tidigare ett stort problem. Coronan har inte gjort det bättre. En ung man begick självmord mitt i centrala Stockholm inför allas ögon, medan hyenorna ivrigt fotograferade hans dödskamp. Det stora antalet självmord är en smärtpunkt i vårt samhälle som man står ganska handfallen inför. Också här måste vi som kristna ta vårt ansvar och se vad vi kan göra. Som präster har vi ett pastoralt ansvar för dem i våra församlingar som är psykiskt sköra och svaga. Vi måste bli bättre på att känna igen de signaler som kan tyda på suicidrisk. Under coronatiden har många av våra präster fått mer tid och mer möjlighet till personlig själavård, så jag hoppas att åtminstone något liv har kunnat räddas tack vare detta.

Samtidigt lär oss denna situation som vi nu befinner oss i att behovet av en mer personlig själavård och andlig ledning är enormt stor. De som tidigare kunnat komma till kyrkorna har ofta varit borta länge. Det är inte helt säkert att de alla nu börjar delta i gudstjänsterna igen. Jag fick ett nödrop från en av våra mindre kyrkor: vi var tidigare ganska få, nu är vi ännu mycket färre! Ibland krävs det att man får ett personligt tilltal, att man får erfara empati och omtänksamhet för att hitta vägen tillbaka till församlingen och mässan. Det finns säkert många som behöver övertygas om att församlingen verkligen bryr sig om dem, längtar efter dem och vill se dem i kyrkan. Jag är mycket tacksam för alla präster, systrar, diakoner, kateketer och andra, som under den här coronatiden har lagt sig vinn om denna mer personliga själavård och försökt hålla levande kontakt med dem som inte kunnat vara med. Det kommer säkert att visa sig med all tydlighet vilka församlingar som har klarat sig mest helskinnade efter denna kris, och då ofta tack vare detta goda förhållande mellan ”herde och hjord”.

I en ledare i Världen idag den 11 juni 2020 skriver Jonas Adolfsson självrannsakande under rubriken ”Farlig protestantisk tystnad om aborterna”: ”Vad är det för fel med oss? Katolikerna fortsätter, så gott de kan, att hålla fanan högt för människolivet, men många av oss protestanter, vi som brukar kallas evangeliska kristna, tigger stilla.” Han syftar på den långvariga diskussion som vi haft inom Svenska Missionsrådet (SMR), där vi från katolskt håll motsatt oss den skrivning som finns i dess jämställdhetspolicy som talar om att det är viktigt att arbeta med ”tillgång till information om laglig abort”. I stället för att lämna SMR valde vi då att lämna vår plats i styrelsen och att reservera oss mot denna skrivning i jämställdhetspolicyn genom ett skriftligt tillägg till denna. Några frågade om det inte vore bättre att bara lämna SMR i protest. Det kan naturligtvis alltid diskuteras

om vi för tydlighetens skull skall bryta alla band med myndigheter, organisationer, partier – eller sjukhus och människor! – som är positiva till abort. I en av synden sårad värld och i ett pluralistiskt samhälle dras man, vare sig man vill det eller ej in i sådana sammanhang, där man inte kan dela alla uppfattningar och värderingar.

Vad är då SMR och varför i hela fridens namn kan det vara av intresse för oss att vara med där? SMR är en paraplyorganisation för kristna organisationer som arbetar med mission och bistånd. Just på detta område är vi som stift ganska svaga och skulle behöva få hjälp och uppmuntran från andra. Genom SMR kanaliseras SIDA-medel till dessa organisationer som är helt självständiga och fristående. SMR är i praktiken den organisation i Sverige som mest konsekvent arbetar med frågor som rör religionsfrihet. Också detta område borde bli viktigare för oss. Vi ser högt oroande tendenser, t.ex. när man vill förbjuda nyetablering av konfessionella friskolor. Dessutom finns det många inom SMR:s olika organisationer som, visserligen diskret och i det tysta, har backat upp oss i abortfrågan och tillsammans med oss vill arbeta för att man i ekumenisk anda tar mer hänsyn till kristna värderingar i framtiden. På det sättet kan jag också trösta Jonas Adolfsson att vi faktiskt har fått stöd av protestantiska vänner i denna fråga! Av den anledningen tror jag att det är av intresse att vi är kvar i SMR och kan verka för att den kristna rösten i samhället – också när det gäller abort – kan bli tydligare och mer hörbar.

Det mänskliga livet är okränkbart. Varje människa är skapad till Guds avbild och har rätt att existera. Hennes värdighet får inte kränkas utan måste respekteras. Hela vår civilisation bygger på detta. Gång på gång måste vi reagera när det mänskliga livets spröda helighet sätts i fråga eller förnekas. Under denna coronatid har vi sett hur skört livet är. Kanske vi just därför har fått upp ögonen för vår uppgift att vårda och vörda det mänskliga livet i alla dess faser och stadier. Ser vi ut över landets gränser blir allt detta ännu tydligare. En svart man dödas av polis i Minneapolis. Kristna bybor massakreras i Burkina Faso. Vi lever i en fallen värld, men vi får inte ge upp vår tro på varje människas rätt till liv och ett värdigt sådant. Om coronakrisen har hjälpt oss att begrunda detta och lärt oss att se med Jesu ögon på andra människors värde och värdighet, har den verkligen inte varit förgäves. En sådan kris kan både locka fram det värsta och det bästa i oss människor. Vi ber för varandra att vi kan hjälpa varandra att förvandlas av Andens nåd och blir mer lika Jesus i vårt sätt att tänka, tala och handla, så att vi ser med hans kärleksfulla blick på varje människa han sänder i vår väg.